

PEST. I. félv.

23. szám.

Junius 8. 1865.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: helyben félévre 1 forint 31 kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre fél-évre 1 frt 66 kr., egész évre 3 frt 32 kr. A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egyszeri fővételért 1 frt, tíz soron fölül, egyszeri közlésért 2 frt, ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítottatik.

Dupanloup orleansi püspök.

A kath. anyaszentegyháznak ezen valódi személfénye Dél-Franciaországban, Sz-Felix nevű faluban született, Chambéry közelében. A tűz és erély, melyek egyik fővonása, már gyermekéveiben nyilatkozott.

Tehetségei oly gyorsan fejlődtek, hogy már nyolcz éves korában Párisba küldetett, hol a jelesek közt mindig legjelesebb volt, s a papságra érezvén magában legtöbb hivatást, a szent-Szulpiczról nevezett papnövelde-be lépett, hol egy szerencsés körülmény nagy horderejű befolyással volt reá nézve.

Rohan herczeg, ki tűz által vesztette el nejét, pappá lett, s az erényre és tudományra nézve legkitünőbb egyháziakból mintegy szent testőrséget képezett maga körül, mely környezetében szerencsés irányt s mellette azon finom modort is nyerte, melylyel a legfelsőbb körökben is tisztelettel megállhatott.

Rohan iskolájából került ki Dupanloup is, ki nek fényes tehetségei oly gyorsan felismertettek, hogy mint egészen fiatal áldozár, a királyi családtól fogva Franciaország legelőkelőbb családjainál volt hitoktató, a legkitünőbb államférfiaknak pedig gyóntatója.

XVI. Gergely pápa egy alkalommal azt mondta neki: „Te az ifjuság apostola vagy.“ — Mindamellet, hogy érdemeinek, tehetségeinek tudatával bir, mond-

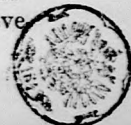
hatnók, valódi megvetéssel viseltetik a kitiintetések iránt.

Élte javát királyi családok körében, hercegek, államférfiak közt töltötte; majdnem egész Europa legfényesebb családjai vele kereszteltették meg gyermekeiket: ezen összeköttetéseknel fogva a legragyogóbb pálya állott előtte nyitva, — és Dupanloup mindig csak a gyermekek barátja maradt; mindaddig, míg püspökké nem lett, legközelebbi környezete sem tudta, hogy Krisztus nagykeresztjének vitéze, apostoli pronotarius, romai prélat, hittudor stb. — Annyira kerül minden külfényt!

Párisban, mint a szent Miklósról nevezett kisebb papnövelde elüljárója, a buzgóságnak esodáit fejté ki. Oly annyira át volt hatva a nevelés fontosságától, hogy midőn egy új

nevendéket kapott gondviselése alá, elérzékenyülve fejére tevé kezeit s könyek nedvesíték szemét.

A gyermeknevelés mellett roppant sikerrel hirdette az Isten igéjét. A párisi Minasszonyunkról neve-

zett főegyházban bámulatos ékesszólásával elbűvölte a párisi közönséget.

Mennyire meg tudja győzni az embereket, arról tanuskodik a következő esemény: Talleyrand herceg, kinek sok mindenféle nyomta lelkét, halálos ágyán volt. A nagybuzgalmu párisi érsek Quélen mindent elkövetett, hogy a herceget halála előtt Istennel kibékítse. Hasztalan minden kísérlet. Ekkor megjelen előtte Dupanloup. A herceg intelmeire magába tér, a legpéldásabban meggyónt; másnap, midőn Dupanloup a herceg halálát jelenté, azt modá: „Soha teljesebb bűnbánatot nem láttam.“

Dupanloup mint orleansi püspök is a gyermekek barátja és oktatója, megyéjének valódi atyja, s az egy-

ház egyik leghatalmasabb oszlopa, úgy hogy az egyház fejének szenvedései és örömei történetét a mostani orleansi püspök nevével elválasztani nem lehet.

És a szerénység és alázatosság őt soha el nem hagyja. Ő szentsége bibornokká akarta őt tenni; de a szerény férfiú fiú alázattal megköszönte a kitüntetés. Életrendje, mint püspöké is a legszerényebb, munkássága pedig bámulatos; titkárai a munka sulya alatt sorban kidőlnek mellőle.

Néhány kisebb művét hazánk nyelvén is birjuk; legjelentékenyebb munkájának tárgya a nevelés, melyből, ha jól tudjuk, utolsó kötetét készíti sajtó alá.

Vajha a Gondviselés drága életét az egyháznak és a kath. Franciaországnak még soká tartsa meg.

Falu gondja.

Bíró uram! egyet mondok, hogyha rá figyelne. —
Tudom, tudom... ezerfelé fordul a figyelme!
Figyelmével az iskolát se' ugorja által,
Mert különben sok jó gyermek iszonytató kárt vall.

Kidült, bedült az oldala, — ablak, ajtó csak volt.
A teteje mint a rosta, ráillenék a fölt.
Padot, asztalt, falitáblát, s eféle szerszámot
— A mint tudja — benne csak a szent ohajtás látott.

„Kéne biz az!... De mikor hát költésig sínesen rája.
A „rugtatás' alig bírja a falu kasszája;
E felett meg a vármegye dolga egyre rajtunk,
Még a kakas nem is szólott, már a falun hajtunk.“

Mégis — kérem — a templomot csak ne hagyjuk abban,
Mert hisz — a mint tudja — ott is segélyt váró baj van.
Szél idején a gölya is félve repül rája...
Pedig hát a templom vón' a falu koronája!

A mi pedig arany színben úszik ő előtte,
Arra bizony egy fityinget az apja sem költe...
A jámborság szemén látott bajra semmi gondja,
Galyabitsa össze, kinek a szívét úgy nyomja! —

„Csak az idő jobbik fele fordulna felénk már!
Hanem mikor az idén is volt biz itt elég kár...
Így aztán az eleség is sok baj után jön meg. —
Nem esoda hát a „pörsölybe' ha hé-hóba löknek.“

„Bíró uram, megkövetem, hogy szavába vágok!
Ha én mondom, „bakter' mondja, mivel hogy van rá ok. —
„Nagy baj akadt!... kéztördelve hirlí Iezig szomszéd,
S hogy a bánat meg ne öljön, „erősítő' oszt szét.“

Tudni illik, Iezignek a pinezéje beomlott;
Hevenyében fordított is a falu rá gondot. —
Se' rugtatás, se' vármegye;... pineze a legelső!
Mert a „torokköszörűben“ kárt tenne az eső.“

Ásó-, kapa nyelén ott nyög anyja, fia, apja...
Így azután a porezióst csorranásig kapja,
S ha e fajta szemüvegen párszor áttekinthet,
Az iskola, s a templom is reá arany színt vet!

Csintalan Alajos.

Mit osztogat a romai pápa a bucsuk által?

„No, hanem az már mégis csak szörnyűség, a mit ezzel a jámbor katolikus néppel tesznek! Fejébe veri szegénynek az a sok ámitó pap, hogy a romai pápa legalább is valami félisten, és mint ilyen szépséges tetszése szerint osztogathatja az örök üdvösséget... Egyre hirdetik, hogy a ki néhány térdhajtást, keresztvetést csinál, a koldusnak egy pár krajczárt vet, elsétál egyik templomtól a másikig, elmond néhány miatyánkot a pápáért, meg hogy az eretnekek, vagyis mindazok, a kik az ő hamis kártyájokba belátnak s azért aztán kötve hisznek a komának, a föld színéről kiirtassanak: az ilyenek teljes búcsut nyerne a pápától, vagyis az ilyeneknek kész az örök üdvösség, tárva a mennyország ajtaja, mert a szentséges félistennél, a romai pápánál áll a kulcs, a ki mikor kit akar beereszthet... Nem annyit tesz-e ez, hogy csak vétkezéssel, a mennyit akarsz, csak iparkodjál aztán búcsut nyerni és minden jó lesz? — Ez aztán

jámborságra vezető tanítvány! És mégis egyre azzal szeretnek a katolikusok diesekedni, hogycsak ők járnak az igaz ösvényen!“

Körülbelül így fakadt ki előttem egy protestans ember nem régiben, a mint a többi között vallásunknak a búcsukról szóló tanítása került szóba. Rövid kis beszélgetés után szomoruan tapasztaltam, hogy emberem a legvastagabb tudatlanságot táplálja minden oldalról a katolika egyház hitágazatai felől, s hogy egyáltalán azon szánandó elvakítottak közé tartozik, kikbe már az iskolában beleverik a katolikusok iránti gyűlöletet, s aztán minden kath. papban egy-egy fekete rubába bujt ámitó ördögöt gondol lappangani. Az ilyenekkel azután igen nehéz boldogulni; mert ha le akarjuk szemérel venni a hályogot, hogy lásson, tisztán, mint az igazság napja világit, — nem engedik; nem hiszik, hogy ők el vannak ámitva.

Nagyon is igaz hát, hogy nekünk, katolikusoknak, az a

legnagyobb veszedelmünk, ha nem ismernek bennünket, és még ennél is nagyobb, mikor nem is akarnak, vagy éppen rosszul akarnak bennünket ismerni, hanem azért kifogyhatatlanul kiáltják ránk a kigyót-békát: mennyire rabok, elvakultak, tévelygő babonások és (hogy egy uri szót is ide keverjek, a mit egyébiránt igen sokszor hallhattok) bigottak azok a katolikusok! Pedig csak annyi kis fáradságot kellene magoknak venniük, hogy meghallgassák, vajjon hát mit tanít az a katolika egyház? ugyan igaz-e mégis, a mit róla a világ nyelve beszél? hadd halljam, aztán hadd itélek saját józan eszemmel. Gondolom pedig, az igazság, melynek keresésébe annyi ezer böles belehalt, s a melyre hogy megtanítson bennünket, érdemesnek tartotta az Isten fia földreszállani, gondolom, hogy megérdemlé ezt a kis fáradságot. Csak ennyit tennének meg hát, ez is elég lenne arra, hogy belássa igen sok ellenségünk: mennyire hamis volt az ábrázat, melyben neki a kath. egyház tanítmányát bemutatták. A többi Isten kegyelmével magától jönne. De ezek is olyformán tesznek, mint Pilátus tett Jézussal. Odakiáltta neki: mi az az igazság? — hanem feleletet sem várva, sietve tevő utána: vigyétek őt és feszítsétek meg.

Az említettem szegény protestans embernek is valami hosszú szavakkal ellátott ördögábrázatban mutathatták be a mi vallásunkat. Hallott szegény jámbor valahol harangozni, de azt nem tudta, hol? és mire? Azért hát ráfogta bíz ő, hogy Romába huzzák a félisten imadására...

Ha én találkoztam, miért ne találkozhattának történetesen a „Kath. Néplap“ olvasói is ily, vagy még ilyenebb emberrel, ki egy morzsányi ismerettel sem bírván arról, a mit egyházunk a bűesu alatt ért és osztogat, káromolja, elítéli hazugság képében a legszentebb igazságot. Kivált pedig most, midőn a jubileumi bűesuról beszél az egész kath. világ. Azért jó lesz talán, ha elmondom itt néhány világos szóban, mit értünk mi katolikusok, a bűesu nevezet alatt? van-e hatalma az egyháznak ily bűesukat osztogatni? hasznos-e a bűesukban való részesülés?

A ki az Istent megbántja, arra az örök kárhozat várakozik! Ezt mondja nekünk az Isten szent sége és igazsága. De az Isten nem csak szent és igazságos, hanem irgalmas is egyszerszind. Ezen irgalmassága tehát vigasztalólag fordul hozzánk, és ezt mondja: méltó vagy ugyan bűneid miatt a kárhozatra, de ha vétkeidet igaz szivedből megbánod, türelmesen meggyónod, megjavulsz, elfelejtem azt s elengedem a rád szabott örök büntetést. Ennyit ígért Isten a türelmem szent-ségében.

Hát az ideiglenes büntetések? — kérdi valaki igen következetesen. Erre azt feleli a vallás, hogy az ideiglenes büntetéseket nem engedi el Isten egyuttal, mikor a pap által bennünket büntünk és annak örök büntetése alól föloldoz; hanem ki kell azokat állanunk a bűnnek megboesátása után is, vagy itt a földi életben különféle nyomoruság, baj, küzdelem, betegség, szerenestlenség képében, vagy pedig, — ha már itt nem volna arra elég időnk, mivel talán éppen halálos ágyunkon vívódunk, — a más világon a tisztító tűzben. Ez részint azért van, hogy az ember elkövetett bűneiért lakoljon, részint pedig, hogy visszariaszson bennünket az újabb vétkezéstől.

Olvashatunk erre elég helyet a szentírásban. Lássunk itt azokból legalább egyet:

Szent Dávid kedves szolgálja volt az Istennek. De, a mint-hogy írva van, miszerint az igaz is hétszer botlik napjában, e jámbor, istenfélő királyon is megesett, hogy egyszer letántorodott az erényesség utjáról. Vétkezett! De alig követte el a bünt, azonnal megbánta hűtelenségét Isten iránt, szigorú peni-

tenziát tartott, sirt éjjel nappal, böjtölt, könyörgött bűnének boesánataért. Látván Isten a türelmes, bánkódó szívet, elküldte a királyhoz Náthán profétát, a ki így szólt a bűnbánóhoz: „Isten elengedi vétkeidet, mindazonáltal elveszi tőled (büntetésül) gyermekeidet!“ Tehát noha ismét kegyelmébe fogadta Isten a királyt, s elfeledte bűnét, az ideiglenes büntetést azért mégis ki kellett állania, midőn látnia kellett, mint ragadja el szíve kedves magzatát a kegyetlen halál.

Igy kell mindnyájunknak elviselnünk, a mi bűneink megboesájtása után még reánk vár. Míg ezt az adósságot le nem fizettük, addig be nem mehetünk az örök paradicsomba.

De hát épenséggel semmi mód sinezen arra, hogy ezek az ideiglenes büntetések is elengedtesse nekünk? semmi áron sem válthatjuk meg magunkat ezen szenvedések alól? Mily édes vigasztalást nyújtana a haldoklónak annak elgondolása, hogy mintán Istenével kibékült, már aztán épenséggel semmi sem áll előtte a mennyországba vezető úton!

Örüljünk és áldjuk a mi Istenünk végtelen irgalmát, mert szent kegyelme az új szövetségben még ezen kívánságunkat is betölti, még ezt a kedvezést is megadta, csakhogy annál kevesebb legyen, a mi bennünket üdvösségünk munkálásában hátráltatna. Tehát megválthatjuk magunkat az ideiglenes büntetések alól?

A katolika egyház azt tanítja, hogy igenis, megválthatjuk. Mi módon? A buesu által, melyet az egyház, bizonyos feltételek mellett, igazán türelmes és magokat megjobbító gyermekeinek oszt. Nem hiába mondom, hogy az igazán türelmes és magokat megjobbítóknak. Mert az első és elengedhetlen föltétel, ha valaki buesut akar nyerni, az, hogy a penitencziatartás szentségében büneitől előbb kitisztuljon, szíve Istennel kibéküljön. Addig, míg Isten kegyelmét vissza nem nyertük, míg lelkünk nem tiszta, szó sem lehet a buesunyerésről! — Ha ugyanis valami halálra ítélt embert a büntető bíróság kezéből ki akarunk szabadítani, nem azt kérjük először, hogy vegyék le róla a láncokat, ereszkék ki a tömlőzéből, hanem először is a fölséghez folyamodunk, hogy kegyelmezzen meg életének, mentse fel a halálos sententia alól, és ha ezt már kinyertük, csak akkor kérhetjük aztán a másikat. Így vagyunk Istennel is. Előbb az örök büntetések halálos sententiája alól kell magunkat feloldoztatnunk, vagyis gyónnunk és megigazalnunk, s csak aztán gondolhatunk a láncokra, a tömlőzre: az ideiglenes büntetések tömlőzére.

De az a legfontosabb kérdés, vajjon kapott-e a katolika egyház Jézustól oly hatalmat, mely által nekünk Isten nevében az ideiglenes büntetéseket is elengedheti? vagyis: van-e hatalma buesukat osztogatni? Igenis van. Hol van ez megírva? Magában a szentírásban. Üssétek csak föl szent Máté evangéliomának 16-ik fejezetét, ott a 19-ik versben szóról szóra ezt találjátok: „Neked adom mennyek országának kulcsait. És valamit megkötöndesz a földön, megkötve leszen mennyben is; és valamit feloldandasz a földön, föloldva leszen mennyben is.“ Ezt Péternek mondta magának. Fordítsatok most hátrább a 18-ik fejezetnek 18-ik versére; ott így szól Jézus a többi apostolhoz is: „Valamiket megkötöztök a földön, megkötözve leszenek mennyben is; és valamiket föloldoztok a földön, föloldozva leszenek mennyben is.

Ki mondotta ezen szavakat? Az a mindenható Isten, a kit mi bűneinkkel megbántunk. És mit is mondott? Azt mon-

dotta először szent Péternek, az első római pápának, aztán az első püspököknek, az apostoloknak s ezek személyében minden következő pápának és püspöknek: Én, (a kinek adatott minden hatalom a mennyben és a földön, s így hát semmit sem kétkedhettek rajta, hogy arra is van hatalmam, a mit most nektek parancsolok), én titeket itt a földön lelki bírakká teszek; vizsgáljátok meg a bűnös lelki állapotát, ha méltónak ítélték a föloldozásra (akármiféle föloldozásra legyen szüksége) oldozzatok föl, s azilyent én is föloldozom mennyekben; ha pedig nem tartjátok erre méltónak, ne oldozzatok föl, s azilyent én sem oldozom föl mennyben.

De azt mondja talán valaki, hogy e szavak által csak a gyóntatásra kapott az] egyház hatalmat, vagyis: hogy a bűnbánót esupán csak a bűntől és annak örök büntetésétől oldozhatja föl?

Erre én azt felelem, hogy, ha Krisztus esupán csak arra akart volna egyházának hatalmat adni, akkor világosan ily értelemben kellett volna szólania: én esupán csak a bűn és annak örökbüntetésére vonatkozólag adok nektek oldozó hatalmat. Azért hát ezt ne úgy értsetek, mintha az ideiglenes büntetések alól is hatalmatok lenne valakit föl, vagy föl nem oldozni. Azért kellett volna pedig Jézusnak így szólania, mert egyetlen lelkünk egyetlen üdvössége forgott szóban, azé a léleké, melynek váltságaért ő életét adta. De Jézus semmiféle megkülönböztetést, semmiféle kivételt sem tett, hanem általánosán mondotta: vala miket föloldoztok a földön, föloldozva lesznek mennyben is. Mivel pedig ezen „vala miket” az ideiglenes büntetések is tehetik és teszik is, igen természetesen következik, hogy ezek alól is van hatalma az egyháznak föloldozni.

Nem ezt mondja-e szintén az emberi józan ész? Vagy a királynak, a ki az élethossziglan tartó tömlőzre ítélteték fölmentheti e büntetés alól, ninesen-e ugyanazon királynak arra is hatalma, hogy fölmentse azokat, a kik csak ideiglenesen, csak néhány esztendőre vannak ítéltve? A kinek hatalma van a nagyra, a kiesnyre hogy ne volna még inkább hatalma? Ha tehát van az egyháznak hatalma gyóntatni, vagyis a bűnöktől és az örökké tartandó büntetésektől föloldozni, hogy ne volna hatalma az ideiglenesektől is fölmenteni, vagyis: bűnesut engedni? — Aztán, ha én azt mondom neked, kedves olvasó: ime itt az én szobám kulcsa: beereszthetsz vele mindenkit, a kire tudod, hogy nem haragszom, — nem érzed-e magadat fölhatalmazottnak az ilyeneket előbb vagy utóbb eresztieni be? nem leszen-e hatalmadban, ha valakit a bemenéstől valami akadály késleltetné, ezt az akadályt elmozdítani? Ha például a szoba valami nagy emeletes háznak a legfelső részében van, a bemenni akarónak meg valami nehéz teher van a vállán, miért is csak lassan lépegethetne föl a magas helyre, s így csak sokára érhetne föl a szobáig: nem állana-e hatalmadban a szegény görnyedőt attól a teherrel megsabadítani, hogy gyorsan följuhasson a szobába? — Lám pedig ilyen utunkat késleltető terhek ám az ideiglenes büntetések, melyeket, jóllehet biztosítva van számunkra (mivel a gyónásban megboesájtott, tehát nem haragszik reánk az Ur) az örök boldogság, mégis ki kellene előbb szenvedni? — Mikor tehát Jézus a mennyország kulcsait az anyaszentegyház kezébe letette, hogy mindazt, a kit erre méltónak ítélt, beeresztesse, ez által arra is följosította, hogy a valakinek netán utját álló akadályokat is elmozdíthassa, vagyis bűnesut engedhessen.

Meg is volt győződve a kath. egyház ezen hatalmáról min-

den időben, gyakorolta is minden időben, mert az apostolok szintugy osztogattak bucsukat, mint ma osztogat a pápa. A ki nem hiszi, olvassa el szent Pálnak a Korinthusbeli hívekhez írt 2-ik levelét; ott a második fejezetben meghagyja a nagy főpásztor az egyházi elüljáróknak, hogy fogadják vissza ismét a hívek közösségébe azt a vérfertőztetöt, a kit a multkor általok ugyanó kizáratott. Hallván ugyanis sz. Pál a vezeklőnek bünbánatát, elégnék vélte a bünhödést, azért is jónak látta a még hátralevő büntetést neki elengedni. Tette pedig ezt Isten nevében, mint ő saját maga mondja: „ha én neki már valamit elengedtem, azta Krisztusnak személyében engedtem el.” Ime, mint engedett már szent Pál maga is bucsut!

De sz. Pál korától egész a mai napig osztogattott az egyház minden időben bucsut. A ki ezt nem hiszi, az a megtörtént dolgot nem hiszi, s így szóba sem lehet vele állani. Tudjuk ugyanis, mert föl van jegyezve az egyház történetes könyveiben, hogy az első keresztények idejében igen nagy, hosszas penitenciát szabtak a bűnbánókra. Soknak nem egy-két, hanem tiz-husz esztendeig kellett penitenciát tartani. Ha aztán a törődelmes bűnbánó például halálos ágyba esett, előbb, mintsem a rája kiszabott penitenciaesztendőket kihuzhatta volna, vagy pedig rendkívül nagy törődelmet tanusított a vezeklésben, ilyen esetekben az egyház, tekintetbe véve eddigi javulását, alázatos bünbánatát, a hátralevő vezeklést neki Isten nevében elengedte, vagyis az ilyeneket bucsuban részesítette. Sokszor pedig a halálra huzzott vértanúk könyörgése- és közbenjárására adott az egyház a törődelmeseknek ilyen bucsut, azaz: engedményt a kiszabott szigorú vezeklésből. Később, a pogány böles mondása szerint, az időekkel az emberek is változtak: a hívek elpuhultak, buzgóságuk lelohadt, s egyáltalán oly idők álltak be, hogy az egyház nem látá ezéravezetőnek a híveket oly szigorú vezeklés alá vetni. E helyett hát anyai jósága könnyebbeket rendelt, u. m. imádságot, böjtöt, alamizsnálkodást, és más jóságos eselekedeteket.

Igy osztogattott az egyház minden időben bucsukat.

Azonban azt gondolhatja valaki: hogyan lehetséges ez? nem azt predikálják-e egyre a kath. papok, hogy a bűnért büntetés jár! a megbántott isteni igazságosság elégtételt vár! ki mivel tartozik, le kell fizetnie az utolsó fillérig? Mivel fizet hát az egyház a mi átvádolt adósságunkért?

Erre is itt a felelet. Van a mi egyházunknak, a miből azt az adósságot Isten igazságosságának kifizesse; mert van a mi egyházunknak egy kincs-tára, telve kimeríthetetlen kincsekkel, lelki, érdem- s kegyelemkincsekkel. Áll pedig ez a dús, kifogyhatatlan kincs-tár Krisztus és a szentek tuláradó érdemeiből. Ezt így kell érteni: Jézus keresztthalála, melylyel érettünk eleget tett, végtelen érdemmel s végtelen értékkel bír Isten előtt. Ő sokkal többet szenvedett, mint a mennyi kívántaték arra, hogy minket az ördög hatalmából megváltson. Ezen fölös, tuláradón elégséges szenvedésének érdeme az, a mit mi az egyház kincs-tárának hívunk. Ezen kincshez járul még a szenteknek tuláradó érdeme. Ezek is sokkal több szenvedést, penitenciát vállaltak magokra, mint a mennyi az ő bűneikért elégtételül Isten részéről megkívántatott. Vegyük csak a boldogságos szűz Máriát. Tudjuk, hogy Isten e választott edénye, telve a kegyelmek balsamával, az eredendő bűntől is menten jött e világra, s itt oly angyali életet élt, miszerint még boesánatos bűnnel sem szennyezte be soha is szép lelkét. Neki tehát bűne sem volt, és mégis kinek szívét járta át a kétélű kard? ki szenvedett annyit e földön, mint e tiszta, e szeplőtelen teremtés? Nem is volt, a miért eleget tegyen, és mégis egész élete elégtételből állt.

Elveszhetett-e ennek érdeme Isten előtt, azon Isten előtt, a kiről írva van, hogy egy pohár vizet sem hágy jutalmazatlan? Aztán hiába folyt annyi sok száz esztendőn keresztül a szent martírok vére? hiába dobták ezek magokat a legborzasztóbb kínoknak? hiába mondott le tizenkilencszáz esztendőn át annyi és annyi ártatlan lélek a világ esábitó örömeiről? hiába bőjtöltek hét száma, hiába ostorozták szeplőtlen testöket? Hiszen ennek felén is megvehették volna a mennyországot, az a másik fele hát hiába volt? elveszett? Nem, hanem az egyház kincstárába jutott. Ebből fizeti ki az egyház a mi adósságunkat: bemutatja ezen túlaradó elégtételt, hogy ezekre tekintve, legyen nekünk az Ur irgalmas és kegyelmes. Ebből a kincstárból merít hát az egyház, midőn hívei között büsüt oszt: elengedi a töredelmes lelkeknek az ideiglenes büntetéseket, s ezek helyett Krisztus és a szentek túlaradó érdemeit, elégtételül nyújtja be az isteni igazságosságnak.

Gondolkodjál, kedves olvasó, e dicső titkon! Nem kellett e Istennek lennie, a ki a szeretetnek ily viszonyát ki tudta gondolni. A kinek sokja van, adhat a szűkölködőnek, a gyengét segíti az erős! Mily édes, mily megnyugtató ez a szegény halandóra!

De ezek után azért senki se gondolja ám: mintha a szentek helyettünk jók lehetnének, megtérhetnének, a megszentelő erényeket helyettünk gyakorolhatnák! Ha neked magadnak nines hited, reményed, szereteted; ha te paráznalkodol, tobzódol, káromkodol, akkor, bármily szent legyen is például a te szomszédod, te azért mégis elkárhazol. Mindenkitől magától kérnek egykor számot, magától kérdik: hogyan harszoltál? hogyan kereskedtél a kapott girával? — A szentek érdemei által csak gyámolítatik a mi gyengeségünk, elégtelenségünk, a mennyiben ez ideiglenes büntetésekért helyettünk érdemeik által eleget tehetnek.

De hiszen eleget tett Jézus az egész világ bűneiért! Nem igaz-e ez? Minek hát nekünk is eleget tenni? — Igaz, Jézus az egész világért eleget tett, csak hogy azért nekünk is van még temivalónk: mert az ő megváltásának érdemét mindenkinek magának kell, saját munkássága, erényessége által magára alkalmazni. Ott van például a Duna: elég víz van abban millió és millió ember szomjúságának eloltására is, de azért ez a millió ember a Duna mellett mégis szomjan veszhet, ha csak maga nem merít mindegyik, a mennyire szüksége van!

Hanem most azt kérdezheti még valaki, hogy hát ha az egyház a büsü által elengedi nekünk az ideiglenes büntetéseket, elengedi-e csakugyan ottfön maga az Isten is? megelégszik-e azzal, a mit az egyház itt len reánk mért? — Légy nyugodt és egy esepet se kételkedjél ezen. Emlékezzél csak Jézus szavaira, melyeket az apostolokhoz intézett: „Valamiket megkötöztök a földön, megkötve lesznek mennyekben is”; — ha csak eddig mondta volna Jézus, akkor még kételkedhetnél, de ő ezt is hozzátette ám: „Valamiket megoldoztok a földön, megoldva lesznek mennyekben is”, azaz: a mi alól ti itt valakit fölmentetek, én is fölmentem azt ottfön, a mit ti elengedtek, én is elengedem.

De világság kedvéért lássuk a dolgot egy kis példabeszédben.

Egyszer volt egy király. Ez a király szigoruan megtiltotta, hogy senki az ő királyi kertjébe ne lépjen, mert a ki ezt tenni meri, azt örökös fogságra vetteti. Ezen tilalomnak ellenére a király fiának egyik pajtása mégis belopózott a kertbe, s ott a legszebb virágokat letiporta, s temérdek kárt tett. De rajt csipették, vasra verték, és a kimondott ítélet szerint tömlőzbe hur-

cozták. Most keservesen megbánta yakmerő tettét, de már későn volt. Ekkor leszallt hozzá a börtönbe a király egyszülött fia, a király előtt igen kedves, hozván magával temérdek kincset, hogy a szegény fogoly abból tartozását megtéríthesse. Azután a király legkedvesebb emberei, a kiket ő igen nagyra becsült, elmentek mind a királynéhoz, a kit a király ugy szeretett mint egyetlen szemefényét, esedeznek neki, hogy járjon közbe a királynál egyetlen fia és az önévökben az elítelt rabért; hoznak bőségesen ajándékokat is, hogy vigye ezt a királyhoz, talán így annál könnyebben könyörületre indul. A király, ki még sem fiának, sem drága királynéjának kérését soha meg nem tagadta, most, midőn még valamennyi kedves embere is ajándékát küldi, s hallja, hogy a bünös is siratja meg gondolatlan tettét, hogyan tagadhatná meg a kérést? Tetszőleg pillantott a királynéra, elégségesnek találta kárpótlásul a hozott kincseket, ajándékokat, s a fogolyt szabadon boesátotta.

Ez a király nem más, mint maga az Isten. A paranesot megszégök mi vagyunk. Ezért büntetést érdemlünk még hibánk megbánása után is. De lejött egyszülött fia hozzánk a világ tömlőzébe, elhozta halála érdemének drága kincseit, melylyel tartozásunkat kifizethetjük. Nem volt-e ez a leghatalmasabb király fia? S ez a király megfogja-e tagadni választott arájától, a kath. anyaszentegyházról, bűneink megérdemelt büntetésének elengedését, midőn ez az ő egyszülött fia és az ő legkedvesebb szolgálói, a szentek érdemkincseit elégtételül ajánlja föl? Ha ily esdésre kegyelmezt szolgáltatnak a földi királyok, mennyivel inkább várható ez attól, ki az irgalomnak forrása!

Vagy nem így tesz-e a családapa is? Ha ugyanis az ő távollétében gyermeke valami hibát követett el s e miatt az édes anya büntetést szabott reá, a mit a gyermek alázasosan el is viselt, hibáját megbánta, midőn hazatértekor ezt az apa megtudja, nemde hogy megelégszik azzal, miszerint a gyermeket az anya már ugys megbüntette? Hiszen tudja, hogy ez ugys az ő nevében és személyében történt. Ő is megbocsát hát neki.

Ugyan így tesz a mi mennyei atyánk is: megelégszik a büntetéssel, a melyet a mi édes anyánk, az egyház itt a földön reánk szabott. Ha ez valamit elengedett, megbocsátott, kibékült velünk: Isten is elengedi, ő is megbocsát, kibékül velünk.

Ha a miket eddig elmondottam, a türelmes olvasó átbetűzte, maga is megítheti, vajjon hasznosak-e a büsük? kell-e iparkodnunk, hogy azokban részesülhessünk? — Ha te például egy telket akarnál venni, de pénzed nem futná ki annak az árát, e nélkül pedig nem engednének a gazdaságba ülni, s egyszerre azt hallanád, hogy itt és itt egy oly társulat van, melytől igen esekély fáradsággal kaphatsz ingyen annyit, hogy a telek árát kifizetheted: — nem áldanád-e ezt a társulatot? nem tartanád-e fölötte hasznosnak? nem sietnél-e kedvezményében részesülni? Ha ezt tennéd egy kis telekért, mit nem kell örömmel tenned, mikor egy egész gazdag ország, a boldogság országának megvételéről van a szó!...

De miért mondjuk különösen, hogy a romai pápa osztogat bucsukat? Azért, mert a romai pápa egy egyház látható feje, Jézus földi helytartója. Kinek van leginkább joga az álladalm kincstárába nyulni? Ugy-e annak, a kire kulsai bizvak? — Így az egyház kincstárába is az nyul első joggal, a kinél a kulesok hatalma le van téve. Ez pedig senki más, mint a romai pápa. Mert ennek mondta egykor Krisztus: „Neked adom a mennyország kulesait!”

Ezek után világos, mily vastag tudatlanságban sinlet amaz említettem protestans ember a mi vallásunk bücsutanitványát illetőleg; kitűnik, mennyire a mit ő k a katolikus pa-

pok. Nem ámitanak ezek, csak azt tanítják, a mit Jézus, a mit az apostolok tanítottak. Nem tartjuk mi a pápát félistennek, hanem csak annak, a mivé őt Jézus Krisztus tette: az ő földi helytartójának. Azt sem tanítjuk, hogy a pápa üdvösséget osztogathat. Ezt csak maga Isten teheti. Mi csak azt valljuk, hogy az egyháznak, s ebben a pápának hatalma van az igazán törődelmes, búbanó hívek gyengeségén segíteni, a mennyiben a bucsu által az ideiglenes büntetéseket elengedi. Azt sem tanítják a kath. papok, hogy néhány térdhajtás, keresztvetés, templomba való sétálás által, egy pár miatyánk — vagy épen — néhány krajezáron bucsut lehetne vásárolni. Ez épen oda megy ki, mint mikor azt kenik ránk a másfelekezetű atyafiak, hogy mi Máriát és a szenteket imádjuk! — Hazugság ez! Mi sem ezeket nem imádjuk, sem oly zsbvászári módra bucsut nem vehetünk. Mert tudja azt minden katolikus, hogy a bucsut csak igaz töredelem, búbanat, megigazulás árán lehet megvenni, mihez aztán az egyház nevében a pápa még imádságot, bűjtőt, a templomokban való ajtataskodást, alamizsnálkodást s egyéb jóságos eszelekedetek gyakorlását kapcsolja föltételül. Ezt tudva, hogyan gondolhatna a kath. ember, hogy szabad neki vétkezni, ölni, paráználkodni, káromkodni, részegeskedni stb. — majd iparkodik egy bucsut venni, és aztán minden jól lesz! Venni akarsz bucsut? Van-e búbanatod? gyóntál-e töredelmesen? — ez a bucsu ára, e nélkül nincs az a romai pápa, a ki bucsut adhaszon! — A mi az eretnokség kiáltásáért való imádságot illeti, ebben mi nem az emberek kiáltását értjük, hanem a hibás, az eretnek tanítások kiáltását; vagyis azt, a miért a protestans ember is imádkozik, midőn mondja: „szenteltessék a te neved,

jöjjön el a te országod!” azaz: győzzön mindenütt az igazság és veszzen a hazugság!

Tehát ez nem jámborságra vezető tanítvány? Nem ez az igaz ut?

Ha azokat, a kik úgy tanítanak, és azt tanítják, a mint és a mit maga Jézus Krisztus tanított a földön jártában, ha azokat ámitóknak mondjátok, akkor mi csoda nevet adtok azoknak, a kik olyasmit tanítanak, a mit Jézus Krisztusnak esze ágában sem volt tanítani? Minek mondanátok például azt, a ki ezen pogány tanítványt tartotta és hirdette: „Minden jó eszelekedet, bármilyen jól művelje is azt valaki, nem más, mint halálos bűn. Úgy van, az igazaknak minden tette kárhozatos és halálos bűn.”¹⁾ „Maga az evés, ivás, dolgozás, tanulás — mind meg annyi véték!”²⁾ „Egy istenfélő ember sem művelt soha oly jó eszelekedetet, a mi Isten előtt kárhozatva nem lett volna!”³⁾ Vagy hogyan neveznétek, a ki így oktatja az embereket jámborságra: „Vétkezzél bátran, csak higgy még bátrabban!”

Aztán tudott valaki valaha ilyen szörnyű pogányságot tanítani, a mi ellen a józan természet maga is föllázad? Tudott bizony, pedig nem is egy. Én csak istentelen eszelekedések nevezem ezen későkori pogányokat; ti, a kik az igazság tanítóit ámitóknak tituláljátok, ti gondoljátok ki ama tanítók számára méltó nevet!

És kik voltak azok? Jó volna ezt is a katolikus papokra fogni, hanem ez már még sem megy, mert az egész világ tudja, hogy a kik ezt állították, nem a kath. táborból valók.

Nagy Antal.

Az örökbe kért leány.

A mult farsangon lakodalomban voltam egy jó módu tanyai gazdánál. Az életrevaló násznagy oly kifogyhatlan vala a mulattató beszédben, hogy a vacsora előtti idő észrevétlenül eltelt. Vacsora után megkezdődött a sortáncz s akarva nemakarva néhányat kellett fordulnom a menyasszonynyal. Alig várta a násznagy, hogy visszakerüljek melléje, tüstént így kezdé meg a beszélgetést:

— Nemde módosan eljárta az én kis keresztlányom a kopogózt.*)

— El bizony derekasan, viszonzám neki, ha tanulta volna, sem járhatná jobban.

— Meghiszem én azt, folytatá öntetszőleg a násznagy; lehetett is volna módja a tanulásban, mert uri keresztanyja ugyancsak rimázkodott komáméknak, hogy adják oda neki Mariskát örökbe s uri leányt fog belőle nevelni.

— Hogyhogy? kérdé a beszédben eredt násznagyot.

— Hát bizony csak úgy, hogy a n—i pusztai földesasszonya kikötötte magának, mi-zerint egykori hívséges szolgálójának, Mariska anyjának, nem szabad más komaasszonyt választani mint őt. — Szavát is tartotta pontosan; alig esett tudtára Mariska születése, azonnal átjött kis tanyájokra, hogy a keresztelésről intézkedjék. Én is ekkor tekintettem be véletlenül a kis leány apjához, egykori derék béresemhez, s mindjárt azzal szólított meg a földesasszony, hogy addig toppot sem megyek a háztól, míg át nem esünk a csökon**), mert épen keresztapára van szükség.

Ha ő úgy akarta, én csak örültem rajta, mert özvegy és gyermektelen létemre nagyon jól esett, hogy Gyurka szolgálómnak ily véletlenül komája lehetek oly derek keresztanya mellett, mint az n—i özvegy földesasszony, ki csak anyiból ismert némileg, hogy én kértem meg Mariska anyját tőle béresem számára. Hogy Gyurka is örült a véletlen szerencsének, azt későbbben számtalanszor hallottam tőle; hanem hát térjünk a valódi dologra: hogyan akart keresztanyja Mariskából kisasszonyt nevelni?

— Volt ezen leereszkedő földesasszonyágnak egy egyetlen leánya, Mariskánál mintegy két évvel idősebb, s férje kora halála után kis leányával nem akart szép tanyájáról mindaddig kimozdulni, míg a kisasszonykát nevelésbe nem adhatja. Addig tehát egyedüli játszótársa a kis Mariska vala, kit a gazdag kisasszony anyyira megszeretett, hogy nála nélkül sem játszani sem foglalkozni nem volt kedve. Így hát az én kis keresztlányom mindégire otthonosabb lett a földesasszony házában. Ha Mariska otthon volt, csak azért esett, mert kis játszótársa jött el hozzá; ilyenkor azután szépen elkísérte haza kocsin, s ott is maradt sokszor két napig is, mikor hazajött, köténye tele volt majd gyümölcsessel, majd szép játékszerekkel; ezenfelül csinos ruhát s még aranygyűrűt is kapott gyakran keresztanyjától. Az én komámék egészen boldogok valának, hogy egyetlen

¹⁾ Assert. Omu. Art. Opp. Tom. II. Cfr. Antil. (confut. Luth. rat. latom.) fol. 406. et 407.

²⁾ Melancton Loc. Theol. p. 92.

³⁾ Calv. Instit. I. II. c. 8. §. 59., I. III. c. 4. §. 28. et cap. 14. §. 11.

*) Az alföldön a fris magyar tánczot kopogósnak nevezik széltdben.

**) Szeged táján annyit jelent, mint gyermek születésére adott lakoma.

gyermeköket ily nagy szerenese érte, mert igazat szólva, a földesasszony oly leereszkedő és jótékony volt egykori szolgálója családja iránt, hogy a szomszéd tanyabeliek szintén irigylették Gyurka komám sorsát. A kis Mariskával ugy bánt keresztanyja, mint saját leányával, sőt mivel igen szelid és szófogadó volt, gyakran például is szolgált az akaratos és elkényeztetett kisasszonynak.

— Jól ment tehát a komámék dolga mindaddig, míg a földesasszony jószágát bérbeadván, Pestre nem készült. Midőn leánya megtudta, hogy Mariskától el kellend válnia, keserves sirásra fakadt; hasztalan volt minden esendesítés, minden ígélet. . . Végre az elválás előtti nap előestéjén átjött komaasszonyához a földesasszony egy szolgáló kíséretében, ki egy nagy kendőbe kötött batyut tevén le a szobában, azonnal kiment a kocsira s ott várakozott urnőjére. A földesasszony ugy intézte a dolgot, hogy Mariska eltávozzék a szobából, s ezután így szólította meg a magukra maradt szülőket:

— Én egy nehéz dologban jöttem ma veletek tanácskozni; hallgassátok meg szavamot azon bizodalommal, melylyel eddig irántam viseltettetek, de aztán fontoljátok is jól meg, a mit tőlem hallatok. — A szülék megígérték, hogy ugy tesznek, mint kívánja.

— Azt fölösleges volna mondanom előttetek, hogy mennyire szereti leányom a kis Mariskát, folytató beszédét a földesasszony, láttátok ti azt magatok is, és meggyőződtek róla. Leányom annyira megszokta őt, hogy semmi sínes kedvére, ha játszótársa nincsen vele; s mióta megtudta, hogy Mariskát itt kell hagynia, oly szomorú, hogy szintén féltem egészségét; annyira busul, mintha csak életéből kellene egy részt itt hagynia.

— Az én komaasszonyom erre közbeszólt, hogy a kisasszonynak Mariskája iránti szeretetét és jószágát megköszönje, egyuttal biztosította egykori urnőjét, hogy Mariska nem kevésbé szereti a jó kisasszonyt.

— Ha ez igaz, mondá erre a földesasszony, akkor boldoggá tehetitek leányatokat, csak engedjétek meg, hogy Mariska igazi testvére lehessen leányomnak.

— Hogyan gondolja ezt a tekintetes asszony? — kérdé tőle az apa.

— Nagyon egyszerűn, felelé a földesasszony, adjátok át nekem Mariskát örökbe.

Midőn a szülék ezen váratlan kérésre elbámulva egymásra néztek — a földesasszony így folytató tovább beszédét:

— Látom, hogy erre nem voltatok elkészülve; de ne aggódjatok leányotok miatt, nem akarok én tőle egészen megfosztani benneteket, csak segíteni akarok nektek, hogy Mariska oly boldog lehessen, mint csak kívánjátok. Leányatokat akkor láthatjátok, mikor csak tészteni fog; haza jöhet, a mikor kívánjátok. Nem szolgálónak akarom én őt magammal vinni, hanem leányomnak testvéreül.

A szülék erre mindketten megszólaltak egyszerre.

— Várjatok még, szakítá őket félbe a földesasszony, hadd mondjak el mindent. Ugy-e legfőbb kívánságtok, hogy leányotok boldog legyen; legtitkosabb ohajtástok, hogy számára biztos jövőt készítsetek elő. Jól van! én mindezt magamra vállalom. Nemesak ugy fogom Mariskát neveltetni, mint saját leányomat.

hanem még illő menyasszonyi ajándékot is biztosítok számára. Mint tudjátok, nekem csak egyetlen leányom van, s én kész vagyok leányomnak ezen hasznos kívánságát méltó áron megszerezni.

Ezen ajánlat oly esábitó és oly váratlan volt, hogy a szülék nem tudtak hirtelen reá válaszolni; észrevette ezt a földesasszony és mondá nekik:

— Fontoljátok meg jól szavaimat; nem akarom elhamarkodtatni a dolgot. Holnap adjátok tudtomra elhatározástokat, s akkor én kész leszek ígéretemet írásban is adni.

Az anya forrón megcsókolta egykori urnőjének kezét s köszönetet rebegett ezen nagy szíveségért.

— Ne köszönj még semmit, viszonzá a földesasszony; a mit én teszek, abból legtöbb haszna van leányomnak; mikor egy hű barátot szerzek neki, tiszszerezen gazdaggá teszem őt. Ezen kendőben van egy egész öltözet ruha, ez leányom testvérenek van szánva. — Látom, hogy ezen beszélgetés elérékenyítette szíveteket; én sem vagyok azzal különben, könyüimet alig tudtam eddig visszatartani, s nagyon terhes volna szívemnek ezen dologban újra szót emelni. Ha elgondoljátok magatokat, hogy ajánlatomat elfogadjátok, vezessétek el holnap Mariskát hozzám ezen öltözetben, a mi annak jele leend, hogy leányom őt, testvérenek tarthatja; ha pedig nem . . . akkor ne okozzatok látogatásokkal leányomnak újabb szomorúságot.

Ezzel jóéjt kívánva visszakoosított a földesasszony tanyájára. Gyurka komám, mint azóta gyakran elbeszélé, ott állt szótalánul a konyhaajtóban, míg csak el nem tűnt szemei elől látogatójok; felesége egy kis székre leülve zokogott, s törölgette kötényével szemeit, mindegyiknek lelkében egyenlő gondolatok forogtak. Akár hogy magyarázgatták is a földesasszony ajánlatát, mindegyre csak azt látták, hogy leányok nem lenne többé az övék; azonban a leányra háromló haszon is világos volt előttök. Ha saját sorsukra gondoltak, abból is csak az tűnt ki, hogy a mi kis szerencsésük vala eddig, legnagyobb részt a földesasszonynak köszönheték, s haláluk esetére sem számíthatna leányuk oly szerencsére, minőt a földesasszony ígért vala Mariskának biztosítani. Végül is az volt mindkettőjük utolsó gondolata, hogy elfogadják a földesasszony ajánlatát; hiszen — mondának egymásnak — a szülék gyermekeikért tartoznak élni, nem önmagukért. Gyurka komám ezen gondolatra nyugodtabb lön, de nem ugy az anya, ki egyre zokogott.

— Csenedesedjél anyjok, mondá Gyurka halkán feleségének, nehogy az alvó Mariska idő előtt értesüljön aggodalmunkról; inkább örvendjünk rajta, hogy boldog lesz leányunk, s adjunk hálát érte a jó Istennek, hogy leányunk boldogságát ily módon akarja eszközölni.

— Azonban az én komám maga sem tudott aludni egész éjjel, s alig várta a hajnalt. Mikor fölkel, felesége már talpon volt s készitgette a leányának hozott öltözetet, nem sirt ugyan már, de nem is beszélt semmit. Mikor Mariska fölébredt, öltöztetni kezdte őt az új ruhába. A leány eleve bámult rajta, s tudni akarta, miért adják reá ezen uri ruhát. Anyja könyekre fakadt és nem tudott neki felelni. Midőn apja elmondá neki,

hogyan el kell mennie a háztól, s a földes-kisasszonyt Pestre kísérni el. Mariska nem tudott mit csinálni örömben; egyre sietette az öltözködést s elkezdé beszélni, mint fognak bámulni rajta a tanyai leányok, midőn új ruhájában a kisasszony mellett ülend, s Pesten majd őt is kisasszonynak fogják tartani. Anyja e szavak hallatára egy szomorú pillantást vetett férjére, s mikor leányuk fél volt öltözködve, megölelte őt, hogy még egyszer szívéhez szoríthassa; de a leány felsikoltva tolt félre anyját, sirva mondván, hogy egészen össze gyűrök ruháját.

Anyjának sem kellett ennél több, keservesen zokogásra fakadt; az apa is megütközött leányának ezen viseletén; s mintha ezen jelenetre mindkettőjöknek egy hályog esett volna le szeméről. Gyurka komám karon fogá feleségét és kivezeté a konyhába, a leányt pedig magára hagyák a szobában.

— Hallottad-e ezt asszony? kérdé az apa szomorúan feleségétől. Mi gyermekünket boldoggá akarjuk tenni, de kérdés, hasznára válnék-e ez neki?

— Aligha, mondá zokogva az anya; kedvesebb már neki most is ruhája, mint az én ölelésem.

— Ez pedig csak kezdete még a dolognak, mondá a józangdolgozó apa. Igaz ugyan, hogy kötelességünk volna jövő boldogsága megalapítására őt néhány esztendőre kezünk közül kibocsátani, de az nem kötelességünk, hogy romlására ereszszük őt. Inkább marad-

jon leányunk szegény, mintsem őt saját romlása árán tegyük gazdaggá. — Tegnap csak a gazdagság volt eszünkben, ma pedig eszünkbe juttatta leányunk a földolgot — az erkölcsösséget és erre nézve szülői kötelességünket. Ha kisasszony lenne, csakhamar elfeledné szegény származását, sőt még talán szégyenlené is azt? Ezt nekünk tudva nem szabad eszközölnünk. Eredj asszony, vetköztesd le tüstént leányodat; maradj ezentul is anyja, hogy egykor méltó lehessen hozzád.

A szegény anya eszavak hallatára örömben nyakába borult férjének, s azután sietett levetközteni leányát. A földesasszony eltávozott jószágáról a nélkül, hogy Mariska szülői elbucsuáltak volna tőle. — Később azonban irattak neki a tanító által levelet, melyben megmagyarázák Mariska leányuk elmaradása okát.

Hogy az apa helyesen gondolkodott, csakhamar igazolták a bekövetkezett események; a szép tanyai birtok pár év múlva már idegen kézre került, s a földesasszony — nem tudni mi okból végkép elszegényült; így a Mariskának ígért ajándék is aligha boldogíthatta volna őt úgy, mint azon kis összeg, melyet szorgalmas szülői a mai napra meggazdálkodtak számára azon kívül, hogy egy derék legénynek egy jól őrzött leányt neveltek fel.

Igy végzé a násznagy elbeszélését, melyből könnyen kivonhatja magának a tanulságot a szives olvasó.

Szabó Mihály.

Miujság?

(Ő Felsége apostoli királyunk) folyó hó 6-ikán reggeli 9^{1/2} órakor érkezett ünnepies díszbe öltözött fővárosunkba, s a nép ezrei által őszinte magyar lelkesedéssel fogadtatott. Ő cs. k. apostoli Felsége péntekig méltóztatik legmagasabb jelenlétével a testvér-fővárost boldogítani.

(Ő eminentiája, az ország fm. hg-primása) a Mador sz. kir. városban építendő anyatemplomra 2000 forintot adományozni méltóztatott.

(Az országos kath. elemi iskolai alap javára) újabbán a következő egyházi adományok folytak be: Bartakovics Béla egri érsek 1000 ft., Bonna z. Sándor esanádi püspök egy földterhmentesítési kötvényt 1000 ft., Fábry Ignáz kassai püspök 500 ft., a kalocsai székesegyházi főkáptalan 100 ft.

(Nmlgu Fogarassy Mihály) erdélyi püspök május 24. vonult be székvárosába, s a legünnepélyesebben fogadtatott.

(Örömlükre szolgál) t. olvasóközönségünket értesíteni, hogy ngos s ft. Somogyi Károly urat, a pozsonyi káptalan tagját s a Szent-István-Társulat alelnökét ő Felsége esztergami kanonokká legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

(Mlgs Kubinyi Rudolf ur) Gömör Kis-Hont megyék vallásos főispánya, nmlgu Bartakovics Béla arany-miséje alkalmából a következő, hozzánk is beküldött szép levelet intézte ahhoz:

Nagyméltóságú érsek!
valóságos belső titkos tanácsos, örökös főispány, kegyelmes uram!

Nagyméltóságodnak azon kegyelmes elhatározásában, mely szerint 50 éves áldozári pályájának jubileumát családi csendes körben tartja meg, visszatükrözését látjuk ismert erényeinek,

melyek: Nem látszani, de lenni; nem ragyogni, de melegíteni. Bár lelkünk örül, midőn példányainkat az erény útján — noha töltünk távolodva — következetesen haladni szemléljük, önző gyarlóságunknak az ünnepélybeni részvét nélkülözése mégis fáj. Azonban nem csak testben, de lélekben is lehető lévén jelen lenni, engedje meg Nagyméltóságod, hogy ezen sorok legyenek tolmácsolói azon távollevőknek, kik e díszes családi körbe betolakodhatni igényt tartanak, kik azt hiszik, hogy a családi kör nélkülök kiegészítve nincsen. Nagyméltóságodnak családi köre ugyanis nem csak szüleitől szétágazott rokonaiból áll; Nagyméltóságod lelkiatya is egyszersmind, vannak tehát gyermekei is. Gömör megye közönségének katolikus része, mint a rozsnói székesegyház hívei, Excellentiád elsőb szülöttjei; s bár nagyméltóságodnak atyai gondoskodását ez idő szerint különösebben ifjabb gyermekei, Egernek hívei, igényelik, szárnyra, illetőleg más gondviselés alá boesájtottak, sem excellentiád atyai szeretetének irányokban meghülését nem hiszik, sem saját fiúi hálás lekötelezettségüket lazultnak nem tartják. Szabad legyen tehát ezen lélekben jelenlétüknek kebelében élő érzelmeit e sorok által megtestesíteni, és nagyméltóságodnak kegyelmes színe elé egy vármegye és hitfelekezet ezereinek részéről — ex uno disce omnes — letenni a vallásos érzelem — a fiúi kegyelet — és örökös hála önkényes adóját, és könyörgésemet püspöki áldásáért, és kegyelmének állandóságáért. Áldást és szerencsét — miután Excellentiád minden lépését kísérik — kívánom épen úgy felesleg, mint haszatlannal volna a hosszú életet; — mert nem hal meg az, a ki ekképen élt „a néma ravatal zárait feltöri, s a villámvezető sashoz emelkedik.“ Legmélyebb tisztelettel elhalok.

Rimaszombat május hó 23-án 1865.

Excellentiádnak alázatos szolgálja
Kubinyi Rudolf,
Gömör és Kis-Hont t. e. megyék
főispánya.